

10. maj 2022

AFTALE MELLEM NAALAKKERSUISOQ FOR UDENRIGSANLIGGENDER, ERHVERV OG HANDEL OG FORSVARSMINISTEREN OM PRINCIPPERNE FOR ARKTIS KAPACITETSPAKKE

Regeringen vedtog i 2019 en tillægsaftale til forsvarsforliget 2018-2023 om yderligere styrkelse af forsvarsbudgettet med tilførsel af ekstra 1.5 mia.kr. i 2023. Af aftalen fremgik det, at der skulle indledes en proces for nærmere at fastlægge, hvordan ressourcerne skulle anvendes. Denne proces ledte til en beslutning om at anvende ressourcerne på at styrke opgaveløsningen i Arktis og Nordatlanten ved den såkaldte "Arktis-kapacitetspakke".

Aftalen beskriver elementer i den arktiske kapacitetspakke, der omfatter styrkelse af Forsvarets kapaciteter i Arktis og Nordatlanten, som Naalakkersuisut og Forsvarsministeriet er enige om. Det præciseres i den forbindelse, at elementerne omfatter økonomiske og sikkerhedspolitiske aspekter samt langsigtede gevinster. Kapaciteterne i pakken styrker Forsvarets indsats i Arktis og Nordatlanten, og giver både militær og civil nytte, samt bidrager til den generelle sikkerhed for borgerne i hele rigsfællesskabet. Den styrkede overvågning og tilstedeværelse vil endvidere resultere i øget sejladsikkerhed i og omkring Grønland.

Der er et generelt ønske om, at de nye investeringer understøtter den grønlandske industri og skaber vækst i Grønland, herunder at der skabes lokale arbejdspladser, hvor der anvendes lokal arbejdskraft. Det er vurderingen, at der på tværs af de kapaciteter der etableres i Grønland, vil blive oprettet i omegnen af 20 nye arbejdspladser i Grønland, hovedsageligt i Nuuk og Kangerlussuaq. Yderligere kan den nye uddannelse i Grønland fremme, at flere lokale efter endt uddannelsesforløb bliver ansat i Forsvarets eksisterende arbejdspladser.

Danske statslige myndigheder er underlagt EU's udbudsregler, herunder bl.a. udbudsloven, der implementerer EU's udbudsdirektiv, og EU's Forsvars- og Sikkerhedsdirektiv, og dette uanset om en given anskaffelse etableres i Grønland, som ikke er underlagt EU's udbudsregler. Ved anskaffelser under de gældende tærskelværdier vil der blive indhentet tilbud fra virksomheder, herunder grønlandske virksomheder, der vurderes relevante ift. den konkrete opgave.

Da udbudsprocesser kan være komplekse, arbejder Forsvaret løbende for at fremme særligt mindre og mellemstore virksomheders muligheder for at deltage i udbud. Forsvarets Industrikontor, i rammen af regeringens Open For Business strategi, vil være behjælpelig med vejledning af virksomheder, der måtte være interesseret i at byde på Materiel- og Indkøbsstyrelsens udbud.

Forsvarsministeriets Ejendomsstyrelse vil ligeledes gennemføre en orientering i Nuuk om hvorledes man som virksomhed afgiver bud, herunder om påtænkte projekter i Grønland,

når grundlaget er tilstrækkeligt på plads. En orientering vil kunne gennemføres i samarbejde med Grønlands Erhverv, og med mulighed for deltagelse via videokonference.

Forinden udbudsmateriale og herunder bl.a. udbudskriterier udarbejdes, vil der under inddragelse af Naalakkersuisut blive gennemført en undersøgelse af markedet. I de tilfælde, hvor det skønnes fagligt relevant og hensigtsmæssigt, vil kendskab til arktiske forhold eller erfaring med udførelse af projekter i det arktiske område indgå i udbuddene.

Grønlandske virksomheder kan byde på opgaver knyttet til etablering af kapaciteterne, herunder f.eks. indkøb, konstruktion af fundament, bygninger, tekniske installationer og løbende drift jf. førnævnte direktiver. Der er ikke hjemmel til på forhånd at udpege leverandører. Det er dog vurderingen, at det vil være muligt at indhente en del relevante kompetencer ved Grønlandske virksomheder, idet de besidder en særlig viden i forhold til at operere i Grønland.

Implementeringen af initiativerne vil blive drøftet på regelmæssige møder med deltagelse af embedsmænd og evt. faglige eksperter, ligesom der vil blive afrapporteret på projekternes fremdrift på møder på politisk niveau.

Kapacitetspakkens styrkelse af Forsvarets evne til at løfte overvågning og suverænitetshævdelsen i Arktis og Nordatlanten skal blandt andet ses i sammenhæng med Arktis-analysen fra 2016 og Principaftalen om Forsvarets fremtidige brug af Kangerlussuaq fra 2019. Der vil i forlængelse af dette blive konkretiseret, hvordan Forsvaret vil anvende Air Greenlands fly uden for rammen af Arktis Kapacitetspakke, men i stedet i rammen af Forsvarets almindelige drift, med henblik på en aftale.

Det er ligeledes forventningen, at der kan indgås en fælles aftale medio 2022 om en model for Forsvarets fortsatte brug af lufthavnen i Kangerlussuaq efter åbningen af de nye lufthavne i Grønland. Modellen vil tage udgangspunkt i såvel Forsvarets som grønlandske behov i Kangerlussuaq Lufthavn. Der er afsat midler til reovering af landingsbanen i Kangerlussuaq inden for Forsvarsministeriets ramme.

Der er enighed om, at Naalakkersuisut vil blive inddraget i forberedelserne til et kommende forsvarsforlig, hvilket vil blive formaliseret i en separat aftale ultimo maj 2022.

Morten Bødskov
Forsvarsminister

Vivian Motzfeldt
Naalakkersuisoq for
Udenrigsanliggender, Erhverv og handel

Bilag 1

Nedenfor er en oversigt over de kapaciteter og initiativer, som kapacitetspakken indeholder.

Kapaciteter og initiativer	Bemærkninger	Anskaffelser i kapacitetspakken
<p>Langtrækkende overvågningsdroner Overvågning af de store hav- og landområder i Arktis og Nordatlanten skal være en kombination af satellitter, droner og fly. Droner kan tillige anvendes til miljøovervågning og i forbindelse med eftersøgnings- og redningsaktioner, hvor de vil kunne forblive over et område i mange timer. Dronerne vil primært operere i Arktis og Nordatlanten, men vil også, ligesom Forsvarets øvrige kapaciteter, kunne indsættes andre steder, hvis der opstår behov herfor. Et kriterie for typevalg af droner er, at den kan operere under arktiske forhold.</p>	<p>Bidrager til øget sikkerhed ved at styrke rednings- og miljøindsatsen. Dronerne vil have baser i både Danmark og Grønland, idet styring og vedligehold m.m. vil foregå i Danmark. Faciliteterne i Grønland vil generere lokale arbejdspladser. Ligesom grønlandske virksomheder kan byde på opgaver i forbindelse med etablering og drift jf. EU's udbudsdirektiver samt EU's Forsvars- og Sikkerhedsdirektiv.</p>	750 mio. kr.
<p>Satellitovervågning Satellitter, der opsendes i de rette baner og er tilpasset Forsvarets indhentningsbehov, vil øge værdien og effekten af satellitovervågningen i Arktis og Nordatlanten.</p>	<p>Bidrager til øget sikkerhed for borgerne i Grønland ved at styrke muligheden for et opdateret situationsbillede.</p>	85 mio. kr.
<p>Jordstation Etablering af en militær jordstation med netværksforbindelse til Arktisk Kommando. Mulighed for at mindske forsinkelsen af modtagelse af satellitovervågningsdata.</p>	<p>Bidrager til øget sikkerhed. Grønlandske virksomheder kan byde på opgaver i forbindelse med etablering jf. EU's udbudsdirektiver samt EU's Forsvars- og Sikkerhedsdirektiv. Placering vil blive drøftet mellem Naalakkersuisut og Forsvarsministeriet i forbindelse med etableringen.</p>	40 mio. kr.
<p>Satellitkommunikation Midlertidigt indkøb af kommercielle satellitkommunikationsbåndbredde, indtil en mere robust militær løsning foreligger.</p>	<p>Nødvendig styrkelse for de resterende kapaciteter. Som udgangspunkt udvides eksisterende løsninger, da behovet skal</p>	(drift)

	virke globalt. Hvor muligt kan grønlandske virksomheder byde på opgaven i forbindelse med etablering jf. EU's udbudsdirektiver samt EU's Forsvars- og Sikkerhedsdirektiv.	
Kystradarer i Grønland (2 stk) Skal overvåge de mest trafikerede maitime knudepunkter i Grønland.	Bidrager til øget sikkerhed, herunder skibssikkerhed for Forsvaret og grønlandske borgere. Grønlandske virksomheder kan byde på opgaven i forbindelse med etablering jf. EU's udbudsdirektiver samt EU's Forsvars- og Sikkerhedsdirektiv. Placering vil blive drøftet mellem Naalakkersuisut og Forsvarsministeriet i forbindelse med etableringen.	20 mio. kr.
Mindre droner til brug på skibe Skal bruges til at afsøge områder, der er uden for rækkevidden af skibenes egne sensorer.	Bidrager til øget sikkerhed ved at styrke rednings- og miljøindsatsen.	60 mio. kr.
Styrket analysekapacitet Bearbejdning af overvågnings- og efterretningsindhentningsdata, hertil formidling af dette i Arktis Kommando.	Bidrager til øget sikkerhed ved at skabe et bedre situationsbillede. Afleder en mindre styrkelse af Arktis Kommando i Nuuk. Evt. kvalificeret lokal arbejdskraft har mulighed for at søge stillingerne.	20 mio. kr.
Klassificeret taktisk kommunikation Sikker kommunikation mellem egne og allierede enheder vil skabe et bedre situationsbillede.	Bidrager til øget sikkerhed ved at skabe et styrket situationsbillede.	40 mio. kr.
Uddannelse i Grønland Styrker grønlænderes muligheder for ansættelse i Forsvaret.	Se bilag 2.	50 mio. kr.
Øvelsesaktivitet	Bidrager til styrkelse af samarbejdet mellem forsvaret og grønlandske myndigheder. Forudsætter grønlandsk	35 mio. kr.

	accept. Beredskabsfokus kan tilgodeses, idet øvelserne også skal tilgodeses samarbejde med allierede generelt.	
Kompetencepulje på satellitområdet En pulje der skal gå til fastholdelse og udvikling af nationale kompetencer på satellitområdet, herunder udvikling af Kongerigets rumindustri, innovation og rumforskning.	Grønlandske kompetencer kan anvendes inden for området.	10 mio. kr.
Militære forbindelsesofficerer i militære hovedkvarterer Canada og Norge Styrkelse af det militære samarbejde med Canada og Norge. Vil indgå i det militære system, og vil ikke have en politisk rolle.	Fremmer samarbejdet med arktiske allierede ift. sikkerhed m.m. Relevant information og eventuelle politiske budskaber koordineres med Naalakkersuisut. Chefen for Arktisk Kommando vil ved jævnlige møder med Departementschefen for Udenrigsanliggender orientere om aktiviteterne herom.	(drift)
Samarbejde med vidensinstitutioner i Grønland	Øger Forsvarets anvendelse af grønlandske vidensinstitutioner i forbindelse med Forsvarets opgaveløsning i Grønland. Forsvarsministeriet vil indgå samarbejdsaftaler med Asiaq samt Nasiffik, som der forhandles direkte med institutionerne herom.	(drift)
Samarbejde med Air Greenland Styrkelse af samarbejdet med Air Greenland om redningstjeneste og transportopgaver.	Behov for støtte til transportopgaver skal afklares. Arbejdet forventes iværksat i løbet af første halvår 2022.	

Bilag 2

Basis Uddannelsesbeskrivelse

Underarbejdsgruppe vedr. etableringen af en ny uddannelse i Grønland

Deltagende myndigheder:

- Departementet for Udenrigsanliggender
- Departementet for Uddannelse, Kultur, Idræt og Kirke
- Departementet for Landbrug, Selvforsyning, Energi og Miljø
- Forsvarsministeriet

Underarbejdsgruppens udkast til overordnet uddannelsesbeskrivelse:

Formål

Formålet med uddannelsen er at tilbyde Grønlandske borgere en basis uddannelse rettet mod løsning af beredskabsmæssige opgaver i Grønland og samtidig give mulighed for videreuddannelse i Forsvaret, Beredskabsstyrelsen samt beredskabsmyndigheder i Grønland.

Uddannelsen har fokus på evnen til at støtte det civile samfund i samarbejde med det lokale brandberedskab, Politiet, Forsvaret og Sundhedsvæsenet.

Desuden gives der mulighed for erhvervelse af kompetencer, der kan danne forudsætninger for optagelse på erhvervsuddannelser i Grønland og Danmark.

Målgruppe

Borgere der ved uddannelsesstart er fyldt 18. år, med særligt fokus på "ungemålgruppen¹ (18-25 år)."

Antal uddannelsespladser

Planlægningsgrundlaget er op til 20 pladser pr. år. Dette er skalérbart, idet dog at min. 12 elever bør tilstræbes.

Såfremt basis uddannelsen gennemføres med elevtal lavere end 12 elever vil det have såvel negative ressourcemæssige og uddannelsesmæssige konsekvenser.

Uddannelsens placering

Uddannelsen kan gennemføres i Kangerlussuaq, samt på faciliteter der stiller særlige krav.

Længde

Fem måneders undervisning, eventuelt efterfulgt af ca. tre måneders praktik på fx søværnets skibe eller Arktisk Kommandos tjenestesteder. Såfremt der er kapacitet og interesse for det, vil det ved civile myndigheders foranstaltning være muligt at aftjene praktik ved fx civile beredskabsmyndigheder eller praktikforløb ved andre partnere i Grønland.

Eksempler på indhold

- Brand, miljø og redning, herunder håndtering af naturbrand

¹ Grønlands Statistik definerer ungemålgruppen, som unge mellem 16 og 25 år, som ikke er i uddannelse eller beskæftigelse. Pga. uddannelsens indhold er det en forudsætning at eleverne er fyldt 18 år ved uddannelsesstart.

- Førstehjælp
- Støtte til politiet
- Fysisk træning
- CBRN-uddannelse (kemisk, biologisk, radiologisk, nuklear)²
- Orienteringslære
- Redningstjeneste
- Sømandsskab
- Skibshavariuddannelse og røgdykning
- Signaltjeneste
- Introduktion til erhvervsuddannelser i Grønland med henblik på brobygning
- Skytte- og våbenuddannelse
- Bevogtning
- Konflikt håndtering og samarbejde

Lærings- og kompetenceudbytte

Elever der gennemfører den fulde basisuddannelse vil opnå følgende formelle kompetencer:

- Maritim uddannelse i fx redningsmidler.
- Grundlæggende skibrøgdykkeruddannelse.
- Miljøhåndtering og CBRN
- Basal boathandling (speedbåds-certifikat)
- Førstehjælpsbevis (fysisk og psykisk, samt hjertestarter)
- VHF radiokursus
- Grønlandsk kørekort
- ...

Det kan desuden overvejes, at supplere ovenstående med undervisning på 9.- 10. klasses niveau i fagene dansk, matematik, fysik og engelsk. Desuden kan det undersøges om reservebetjentsuddannelsen kan gennemføres af politiet i Grønland, indledende brandmandsuddannelse gennemføres af brandvæsnet i Grønland samt evt. Arbejdsmarkedsuddannelser (AMU) kurser.

Derudover kan der tilbydes frivillig danskundervisning om aftenen med henblik på opkvalificering til videre uddannelse inden for Forsvaret og Beredskabsstyrelsen.

Det kan med fordel afsøges gennem dialog med uddannelsesudbydere inden for sundheds- og beredskabsområdet, om nogle af de formelle kompetencer vil være meritgivende på fx sygeplejerske- eller politiuddannelsen.

Praktikperioden er et frivilligt tilvalg. Der gives ikke nogle formelt kvalificerende kompetencer. Praktikforløbet skal betragtes som et styret brobygningsforløb m.h.p. at konsolidere elevens kompetenceniveau. Således vil eleven efter endt praktikforløb have bedre forudsætninger for at indtræde i et karriereforløb i Forsvaret eller det samlede grønlandske beredskab eller påbegynde en erhvervsuddannelse i Grønland eller Danmark.

Økonomi

Eleverne modtager løn fra Forsvarsministeriet under uddannelsesforløbet. Lønnen vil være sammenlignelig med satsen for en værnepligtsløn samt kostgodtgørelse. Dertil kommer finansiering af til- og hjemrejse i relevant omfang.

² Indebærer fx uddannelse i at håndtere udslip af farlig stoffer mhp. at beskytte civilbefolkning mod eksponering.